

TEZA DE DOCTORAT

STUDIU CU PRIVIRE LA UTILITATEA FACILITĂȚILOR FISCALE DESTINATE PRODUCĂTORILOR AGRICOLI

Conducător de doctorat: Prof. univ. Dr. MATEOC-SÎRB Nicoleta

Doctorand: Ec. PANGRATIE Alexandru Octavian

REZUMAT

Situația actuală a zonelor rurale din România, care în ultimii 30 de ani s-au confruntat cu fenomene și aspecte economice și sociale diverse și negative, la care se adaugă și efectele negative ale perioadei de pandemie din 2020-2021, necesită schimbări ale politicilor agricole din țara noastră în sensul implementării unui sistem de susținere financiară în agricultura României adaptat actualelor cerințe de dezvoltare ale agriculturii și industriei alimentare dar și nevoilor agricultorilor români și adaptarea unui sistem de fiscalitate potrivit noilor tendințe ale societății.

Actuala susținere financiară a agriculturii și a agricultorilor români va trebui să rezolve problemele legate de industria de prelucrare a produselor agricole respectiv procesarea acestora astfel încât să fie eliminată dependența de importuri a consumului agroalimentar din România.

În România, dezvoltarea durabilă a devenit o necesitate în această perioadă și trebuie să se manifeste pe toate planurile de activitate. Măsurile specifice de dezvoltare durabilă trebuie aplicate la nivelul întregii țări, însă cu precădere în mediul rural, deoarece cea mai mare parte din populația României după domiciliu, 45,4% conform datelor statistice (2023), locuiește în mediul rural. La nivelul județului Arad unde am delimitat aria de cercetare, 45,9% din populația județului, de 410 mii de locuitori, trăiește în comunități rurale.

Datele statistice confirmă că satele românești se confruntă cu o multitudine de probleme și cu un nivel de trai scăzut al locuitorilor, comparativ cu mediul rural european, deși are o unicitate și frumusețe recunoscută pretutindeni în lume.

Cercetările, studiile și analizele efectuate pentru realizarea prezentei tezei de doctorat evidențiază probleme majore ale zonelor rurale de *ordin economic* (productivitatea redusă a micilor ferme agricole, lipsa diversificării activităților economice, locuri de muncă prost plătite care conduc la venituri insuficiente și sărăcie rurală); probleme de *ordin social* (nivel scăzut de instruire, depopularea satelor din zona intermediară și defavorizată prin migrarea populației, îmbătrânirea populației - la 1 ianuarie 2021 vârsta medie a populației în România era de 43,2 ani, iar din populația totală a României, 68,1% avea vârsta cuprinsă între 15-16 ani, 15,8% între 0-14 ani și 16,1% din populația României avea vârsta peste 65 de ani; de *ordin ecologic* (poluarea produsă de agricultură sau alte activități specifice economiei rurale care conduc la modificarea peisajului. Sunt evidențiate de asemenea probleme ale accesului la serviciile de bază (servicii de transport public, servicii de sănătate deficitare etc.) și în unele zone probleme de infrastructură și lipsa utilităților.

După anul 1990 evoluția economiei românești a determinat discrepanțe majore între orașe și sate, marea majoritate a investițiilor fiind realizate în zonele urbane. Zonele rurale ale României necesită investiții majore deoarece oferă o multitudine de resurse de dezvoltare, precum terenuri agricole cu un potențial ridicat de fertilitate, o diversitate de resursele naturale cu peisaje de o frumusețe aparte și nu în ultimul rând tradiții și obiceiuri specifice fiecărei zone etnografice a României.

În satele românești agricultura cu cele două sectoare cultivarea plantelor și creșterea animalelor, a fost și rămâne ramura de bază a economiei a economiei rurale. Agricultura României este recunoscută îndeosebi pentru terenurile deosebit de fertile, care au o favorabilitate ridicată pentru numeroase culturi, dar în special în județul Arad pentru cultivarea cerealelor.

În prezent, dezvoltarea durabilă a agriculturii nu poate fi realizată decât prin aplicarea politicilor de mediu ale UE și în acest domeniu, în special în ceea ce privește utilizarea rațională a resurselor naturale și combaterea poluării terenurilor agricole. Actuala politică de dezvoltare a zonelor rurale din UE, se suprapune cu documentul *Strategia Europa 2020* și cu *obiectivele PAC*, urmărind trei obiective majore: **stimularea competitivității agriculturii; gestionarea durabilă a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice și dezvoltarea echilibrată a localităților rurale prin stimularea economiilor locale punându-se accent deosebit pe stabilitatea locurilor de muncă.**

Cercetările evidențiază că în agricultura României productivitatea muncii este mult mai scăzută în comparație cu alte țări din Europa.

În acest context, au fost identificate mai multe cauze posibile: numărul mare de ferme agricole cu suprafețe mici și foarte mici, precum și numărul foarte mare al parcelelor din cadrul fermelor; reticența fermierilor români privind asocierea în agricultură; vulnerabilitatea producțiilor agricole față de condițiile meteorologice și față de schimbările climatice. Subliniem că problemele din agricultura României sunt multiple, motiv pentru care se impune suport din partea decidenților și autorităților, investiții majore în această ramură importantă a economiei rurale și măsuri de adaptare a fermierilor români la agricultura prezentului și viitorului. Se constată că în prezent, în majoritatea fermelor agricole de subzistență și mici, producțiile realizate sunt în mare parte destinate doar pentru consumul propriu sau în cel mai fericit caz pentru aprovizionarea piețelor locale și mai puțin sau deloc destinate comercializării marilor piețe sau pentru export.

Ponderea ridicată a imporurilor în disponibilitățile de consum alimentară arată o lipsă de concentrare a ofertei de produse agro-alimentare și incapacitatea producătorilor români de a fi competitivi pe piața internă și internațională.

Situația actuală a zonelor rurale din România, care în ultimii 30 de ani s-au confruntat cu fenomene și aspecte economice și sociale diverse și negative, la care se adaugă și efectele negative ale perioadei de pandemie din 2020-2021, necesită schimbări ale politicilor agricole din țara noastră în sensul implementării unui sistem de susținere financiară în agricultura României adaptat actualelor cerințe de dezvoltare ale agriculturii și industriei alimentare dar și nevoilor agricultorilor români și adaptarea unui sistem de fiscalitate potrivit noilor tendințe ale societății.

Actuala susținere financiară a agriculturii și a agricultorilor români va trebui să rezolve problemele legate de industria de prelucrare a produselor agricole respectiv procesarea acestora astfel încât să fie eliminată dependența de importuri a consumului agroalimentar din România.

Acesta este **motivul** pentru care am ales să tratăm acest subiect extrem de important și actual al economiei țării noastre "*Studiu cu privire la utilitatea facilităților fiscale destinate producătorilor agricoli*" cu scopul de a evidenția importanța și necesitatea adoptării de către statul român a unui sistem de fiscalitate din agricultură potrivit noilor tendințe ale societății. Astfel facilitățile fiscale din agricultură trebuie să permită relansarea producției agroalimentare din țara noastră.

Motivația alegerii subiectului și a ariei de cercetare a fost determinată și de tradiția puternică în agricultură și de existența diverselor forme de exploatare agricolă în regiunea de vest, respectiv în județul Arad, regiune cu un potențial ridicat al acestei ramuri de dezvoltare ale economiei românești

Cercetarea evidențiază importanța care se cuvine a fi acordată micilor producători, micilor fermieri care se confruntă în prezent cu lipsa de capital, neadaptarea producției la mărimea fermei, structura culturilor neadecvată, producții fluctuante funcție de condițiile climatice, lipsa posibilităților de prelucrare și valorificare a producției cu toate neajunsurile și problemele care decurg din acestea. Acesta este elementul de originalitate al cercetării noastre, o analiză aplicată și punctuală asupra tipurilor de fermă, după mărimea *standard output* (SO) din județul Arad.

Metodologia de cercetare

Pentru atingerea obiectivelor urmărite în teză metodologia de cercetare abordată este una amplă și laborioasă, specifică fiecărui capitol tratat și se bazează în principal atât pe studiul bibliografic cât și pe studiul de caz, pe analiza efectuată asupra ferme agricole pe categorii de dimensiune economică (SO), urmărind situația economică - financiară și utilitatea facilităților fiscale acordate acestora, pe baza principalilor indicatori economici calculați.

Metodele de cercetare și analiză la care am recurs au avut în vedere metoda analitică și sintetică, calculul matematic, interpretarea și prelucrarea datelor, interpretarea graficelor precum și studiul de caz.

Delimitarea ariei de cercetare

Regiunea economică unde se desfășoară cercetarea este Regiunea Vest a țării, mai exact Județul Arad.

Am ales ca zonă de cercetare, zona de șes a județului Arad, care cuprinde trei depresiuni cunoscute la nivelul județului: depresiunea Hălmațiu, depresiunea Zărandului, depresiunea Almaș Gurahonț, situată între Munții Zărandului și Munții Codru Moma.

În ceea ce privește zonarea culturilor, Câmpia de Vest a României este favorabilă pentru culturile de cereale (în special grâu, orzoaică, porumb), dar și pentru culturile de oleaginoase (floarea soarelui, rapiță).

Mediul economic și condițiile climatice ale zonei asigură obținerea de randamente ridicate ale culturilor, însă departe de producțiile obținute în alte state dezvoltate din Uniunea Europeană (Franța, Germania, Marea Britanie).

Potențialul agricol al Câmpiei de Vest se bazează pe terenurile agricole fertile, în special pe existența *moli solurilor*, care datorită conținutului ridicat de humus sunt cele mai fertile soluri pentru cultura plantelor. Răspândirea mare a acestui tip de sol în Regiunea Vest, cât și fertilitatea ridicată a acestuia a transformat Câmpia de Vest unde

este cuprinsă și Câmpia Aradului în cea de-a doua mare zonă agricolă a țării. De remarcat este că județul Arad deține 95% terenuri agricole din care peste 70% sunt terenuri arabile. De asemenea este important să precizăm că tipul de exploatații din vestul țării nu sunt precum cele din Câmpia de sud a țării sau din Moldova, unde un singur fermier lucrează zeci de mii de hectare.

În această zonă exploatațiile sunt de dimensiuni mai mici, situație care echilibrează economia rurală, exploatațiile mici asigură autoconsumul populației și funcționează în paralel cu cele de dimensiuni mai mari, situație care elimină o serie de probleme de ordin social, cum ar fi lipsa veniturilor sau lipsa locurilor de muncă și în principal conduce la asigurarea unui nivel de trai decent în județul Arad.

Obiectivele urmărite în teză

În urma schimbărilor intervenite după 1989, care au modificat structura și proprietatea în agricultură, a fost necesară revizuirea sistemului de finanțare și impozitare a proprietăților agricole. Aceasta a impus o reluare a finanțării, atât pentru producătorii agricoli mici, cât și pentru cei mari.

În acest caz, tema abordată este relevantă și se încadrează în preocupările naționale referitoare la facilitățile fiscale destinate producătorilor agricoli. Finanțarea pe termen lung a economiei naționale, în special în sectorul agricol, reprezintă o preocupare importantă pentru specialiștii din țară. Prin urmare, subiectul este interesant, în primul rând, datorită actualității sale, în contextul integrării țării noastre în Uniunea Europeană și în ceea ce privește reglementările și restricțiile în producția agricolă.

În prezent, există o diferență semnificativă între prețurile produselor industriale și cele agricole, ceea ce a condus la o tensiune crescândă între industrie și agricultură (cunoscută sub numele de "foarfeca prețurilor"). Cu toate acestea, politica comunitară încearcă să echilibreze această dispută prin acordarea de subvenții produselor agricole și prin crearea unei instituții care să faciliteze investițiile în tehnologie, subvenționând sau cel puțin susținând o parte din costurile de investiție. În țările cu economii avansate, cum ar fi țările din Europa de vest, SUA sau Japonia, investițiile sunt ușor de susținut prin credite comerciale obținute de la bănci, însă în țările centrale și est europene, acest tip de investiții se susțin prin intermediul fondurilor de coeziune și prin sprijinirea resurselor umane.

Pentru realizarea scopului propus al prezentei teze de doctorat, de evidențiere a necesității facilităților fiscale pentru relansarea producției agroalimentare în țara noastră am propus următoarele obiective ale cercetării științifice:

- O scurtă analiză a situației generale din agricultura României și finanțarea agriculturii și a agricultorilor;
- Un studiu cu privire la potențialul natural și antropoc al județului Arad, delimitat ca arie de cercetare;
- Analiza funcționării sistemului fiscal aplicat în România și a obligațiilor fiscale destinate producătorilor agricoli;
- Analizarea și evaluarea efectului facilităților fiscale la nivelul exploatațiilor agricole luate în studiu din județul Arad.

Teza de doctorat este structurată în două părți ce cuprind cele patru capitole. Lucrarea debutează cu partea de Introducere, urmată de cele patru capitole, partea de Concluzii și Recomandări, Bibliografia și Anexe.

Prima parte a tezei este reprezentată preponderent de un studiu bibliografic cu privire la stadiul actual al cunoașterii problemelor abordate, iar partea a doua a tezei cuprinde un studiu cu privire la potențialul natural și antropoc al județului Arad, unde am delimitat aria de cercetare, analiza funcționării sistemului fiscal aplicat în România și a obligațiilor fiscale destinate producătorilor agricoli, analiza efectului facilităților fiscale la nivelul exploatațiilor agricole luate în studiu din județul Arad.

Capitolul 1 „Stadiul actual al cunoștințelor privind agricultura României și finanțarea agriculturii”

tratează probleme legate de stadiul actual de dezvoltare în ansamblu a economiei naționale, unde agricultura reprezintă una din ramurile de importanță majoră care poate să contribuie la creșterea economiei, deoarece rolul agriculturii, nu poate fi substituit de nici o altă ramură, prin alimentele produse și prin asigurarea de materie primă pentru multe alte industrii procesatoare.

În acest context considerăm că activitățile agricole ale României au importanță strategică, deoarece sunt decisive în dezvoltarea economiei naționale. De asemenea se face o analiză teoretică și practică a mecanismelor de finanțare legate de impozitarea producției agricole, precum și a legislației privind facilitățile oferite micilor producători agricoli și obligațiile fiscale aferente, aducând în discuție rolul cooperării și asocierii fermelor mici care au putere economică scăzută.

Realitățile structurii agrare create în urma aplicării Legii fondului funciar demonstrează că realizarea unor exploatații agricole viabile reprezintă un proces dificil. Prin urmare, necesitatea asocierii și a cooperății agricole în România este determinată de realitățile agriculturii românești și anume:

- Dimensiunea medie a gospodăriilor individuale formate prin reconstituirea proprietății private este foarte redusă. Aceasta nu permite aplicarea unor tehnologii performante, iar experiența țărilor cu o

economie dezvoltată demonstrează că proprietatea funciară poate fi concentrată în timp relativ îndelungat;

- Dimensiunea medie a fermelor individuale în sectorul zootehnic pledează în favoarea asocierii crescătorilor de animale;
- În urma aplicării Legii fondului funciar noii proprietari nu au dispus nici de capital, nici de calificarea necesară aplicării unor tehnologii performante;
- Pentru producătorii agricoli costul produselor este amplificat în mod nejustificat de prețurile de monopol ale industriilor din amonte agricole.

Pentru a dezvolta și diversifica cooperarea agricolă în România, ar trebui să ne bazăm pe experiența țărilor cu economii dezvoltate, unde s-au extins și diversificat formele de cooperare agricolă. În aceste țări, cooperarea agricolă a fost una dintre principalele pârghii pentru concentrarea producției agricole, trecerea de la exploatații agricole de dimensiuni mici și puțin specializate la cele intensive, de mari dimensiuni economice.

Tot în această parte sunt luate în discuție probleme ale perioadei actuale legate de dezvoltarea durabilă a sistemelor de agricultură, aducându-se în discuție *sistemul de agricultură ecologică*. În acest sens pentru combaterea poluării Comisia Europeană prin Pactul verde european, *Farm to Fork*, impune ca până în anul 2030 agricultura europeană să fie organică în proporție de 25%, reducerea utilizării îngrășămintelor chimice până la 20%, reducerea utilizării pesticidelor până la 50%, reducerea utilizării antibioticelor cu 50%, precum și reducerea pierderilor de nutrienți din sol până la 50%.

Capitolul unu tratează de asemenea posibilitățile de finanțare a agriculturii, respectiv modalitățile de finanțare din surse interne, din surse externe respectiv finanțarea bugetară

Se constată că în perioada 2023-2027, prin *Planul Național Strategic* susținerea financiară pentru agricultură și dezvoltare rurală este de 15804,1 mii euro și se realizează prin Pilonul I (prin FEAGA) căreia îi revine 9934,9 mii euro și Pilonul II (prin FEADR) căreia îi revine 5869,2 mii euro din suma alocată. Analiza alocărilor financiare pentru această perioadă demonstrează, din nefericire că nu răspund actualelor cerințe de dezvoltare ale agriculturii, conducând pe mai departe la adâncirea decalajelor, dezechilibrelor și la dependența în continuare a consumului de produse agroalimentare ale românilor de importuri.

Susținerea într-un procent prea mare a producției vegetale (a exploatațiilor agricole vegetale mari), practică în toate programele de finanțare a agriculturii și dezvoltării rurale în România, a creat dezechilibre și menținerea lor între cele două producții, vegetală și animală, între consumul agroalimentar și producție și din păcate adâncește dezechilibrul balanței comerciale cu produse agroalimentare.

Sunt de asemenea luate în discuție diversitatea sistemelor de agricultură punându-se accent pe agricultura durabilă, respectiv pe agricultura în sistem ecologic care are obiective importante precum:

- Obținerea unor cantități de produse agricole de bună calitate, în cantitate suficientă și la prețuri accesibile consumatorilor;
- Reducerea la minimum posibil a surselor de poluare prin conservarea și îmbunătățirea calității resurselor naturale ale mediului înconjurător;
- Crearea unui cadru general pentru fermierii care produc în sistem ecologic, care să le permită creșterea veniturilor și să producă cantități de produse necesare societății prin garantarea securității mediului și în armonie cu natura.

În România, perioada 2010 - 2021, suprafețele cultivate în regim ecologic, au crescut de la 182,706 hectare înregistrate în anul 2010, la 578.718,45 hectare în anul 2021, iar ponderea ocupată în agricultura totală a României este de 4,3%.

Capitolul 2., Studiu cu privire la potențialul natural și antropic al județului Arad, delimitat ca arie de cercetare, analizează potențialul de dezvoltare pe areale rurale a teritoriului județului Arad cu scopul de a identifica potențialul natural și antropic al activităților specifice care se pot desfășura, pe zone.

Obiective urmărite în vederea atingerii scopului propus sunt:

- analiza potențialului de dezvoltare a teritoriului județului Arad pe areale rurale;
- descrierea arealului cercetat, din punct de vedere istoric și a cadrului natural;
- analiza potențialului antropic, a infrastructurii, a potențialului social și a potențialului agro-economic;
- analiza populației din județul Arad

Din analizele efectuate în vederea scrierii prezentului capitol al tezei de doctorat, constatăm că deși, județul Arad deține importante resurse naturale și antropice, un cadru natural prielnic și o zestre culturală remarcabilă, economia județului nu este dezvoltată la adevărata lui valoare.

Suprafața agricolă a județului Arad are o pondere deosebit de mare, peste două treimi din terenul județului este folosit în scopuri agricole, 95% din suprafața totală, din care terenul arabil deține o pondere de 72%, ceea ce denotă potențialul ridicat al județului în dezvoltarea agriculturii respectiv în cultivarea plantelor și creșterea animalelor (25,9%) din suprafață este ocupată cu pajiști permanente.

Repartiția terenurilor agricole ale județului Arad pe clase de preabilitate evidențiază că aproape o treime din terenurile agricole ale județului sunt terenuri de bună și foarte bună calitate:

- Clasa I - *Foarte bună* - în suprafață de 44158 hectare (8,60%);
- Clasa II - *Bună* - în suprafață de 113474 hectare (22,20%);
- Clasa III - *Mijlocie* - în suprafață de 198904 hectare (38,90%);
- Clasa IV - *Slabă* - în suprafață de 63146 hectare (12,30%);
- Clasa V - *Foarte slabă* - în suprafață de 60495 hectare (11,80%);
- Clasa VI - *terenuri neagricole* - în suprafață de 31461 hectare (6,20%).

În județul Arad, principalele culturi agricole includ grâul, porumbul, floarea-soarelui și rapița. De asemenea, există o tradiție puternică în producția viticolă, cu vinuri de calitate. Cultivarea legumelor, în special a cartofilor și a cepei, este de asemenea răspândită în această zonă.

În ceea ce privește populația rezultatele provizorii ale Recensământului Populației și Locuințelor 2021 (RPL 2021) arată că **populația rezidentă a județului Arad este de 410.143 persoane**, în scădere cu 20486 persoane față de recensământul precedent, 2011 (RPL 2011). Conform ultimelor date statistice (2021), **45,9% din populația județului Arad trăiește în mediul rural.**

Capitolul 3., Cercetări cu privire la funcționarea sistemului fiscal în agricultura României”.

Scopul urmărit în capitolul trei este de a cerceta funcționarea sistemului fiscal din agricultura României. Pentru atingerea scopului propus, am considerat util să avem în vedere abordarea următoarelor **obiective specifice**:

- *studiul structurilor agrare organizate în agricultura României și a județul Arad;*
- *modul de susținere financiară a producătorilor români și a dezvoltării rurale prin Planul Național Strategic (PNS) 2023-2027;*
- *cercetări asupra sistemului fiscal aplicat în România printr-un studiu comparativ cu alte țări europene*
- *analiza situației aplicării cotelor taxei pe valoare adăugată (TVA) în statele membre ale UE.*

Agricultura, în general, a jucat un rol cheie în dezvoltarea economică și culturală a tuturor societăților. În prezent, starea agriculturii se confruntă cu crize mondiale multiple, accesul la alimente, nevoi energetice și schimbări climatice. În acest context, unul dintre principalele roluri ale agriculturii, la un nivel de bază, este de a satisface provocarea de a oferi o producție adecvată pentru a asigura alimente la nivel mondial.

Particularitățile specifice ale agriculturii conferă acestora unele *caracteristici specifice*. Particularitățile agriculturii au impact major asupra producției, pieței și rentabilității produselor ceea ce face necesar mecanisme de reglementare și orientare a ofertei agricole în raport cu evoluțiile cererii. În România modificările asupra structurilor agrare de după perioada anilor 90, au avut ca privatizarea a peste 96% din suprafața terenurilor agricole, ceea ce a determinat apariția într-un număr exagerat de mare a exploatațiilor agricole foarte mici, mici și mijlocii. În prezent formele de organizare a exploatației din agricultura României se prezintă astfel: *Exploatații mici* constituite în ferme, *gospodării* a căror producție este destinată cu precădere consumului intern și ceea ce excede eventual se valorifică, fără a avea un aport însemnat în dezvoltarea pieței; *Fermele* constituite într-o formă de organizare P.F.A, I.I, Asociație familială și Întreprinderile, societățile comerciale (SC), care dețin suprafețe mici, medii și mari.

Privatizarea agriculturii și aplicarea reglementărilor referitoare la utilizarea terenurilor a creat multe probleme în agricultură și distrugerii importante a terenurilor amenajate. O parcelare excesivă, exploatarea irațională a terenului suprapuse cu stoparea lucrărilor de îmbunătățiri funciare și o dotare tehnică slabă a exploatațiilor agricole a dus la scăderea potențialului funciar, la degradarea terenurilor și implicit la scăderea productivității agricole.

În prezent agricultura din Regiunea de Vest respectiv din județul Arad a cunoscut o evoluție semnificativă în ceea ce privește tehnologiile și practicile agricole moderne. Fermierii și proprietarii de exploatații agricole utilizează tot mai mult echipamente și utilaje agricole avansate, precum tractoare, combine agricole, irigație și sisteme de gestionare a fermelor. De asemenea, tehnologiile de monitorizare și management al culturilor sunt utilizate pentru a optimiza inputurile agricole și a crește eficiența producției. Practicile agricole sustenabile, cum ar fi agricultura ecologică, agricultura de conservare a solului și utilizarea rațională a resurselor naturale, câștigă tot mai multă atenție în Regiunea de Vest.

Aceste tehnologii și practici agricole moderne au ca scop creșterea productivității agricole, reducerea impactului asupra mediului și îmbunătățirea rezilienței sectorului agricol în fața schimbărilor climatice și a altor provocări. De asemenea, promovează utilizarea eficientă a resurselor, reducerea pierderilor și optimizarea calității produselor agricole. Terenurile agricole sunt utilizate în scopuri agricole (95% din suprafața județului Arad), fiind

împărțite între exploatații agricole de diferite dimensiuni și tipuri de proprietari. Structura proprietății terenurilor agricole poate varia, de la exploatații agricole mici, deținute de fermieri individuali sau familii, până la exploatații agricole mari, deținute de companii agricole sau cooperative agricole. De asemenea, pot exista și terenuri agricole închiriate sau concesionate.

La nivelul județului Arad suprafața agricolă are o pondere deosebit de mare, (de 95% din suprafața totală din care terenul arabil deține o pondere de 72%, ceea ce denotă potențialul ridicat al județului în dezvoltarea agriculturii respectiv în cultivarea plantelor dar și în creșterea animalelor deoarece 25,9% reprezintă ponderea pajiștilor permanente.

Referitor la numărul și suprafața exploataților agricole care funcționează în România, datele statistice evidențiază existența fermelor mici într-un număr foarte mare, în paralel cu fermele de dimensiuni foarte mari, dar numeric reduse (în anul 2020, 0,87% din fermele românești dețin 38,75% din suprafața agricolă a României, în timp ce 99,13% sunt ferme fără personalitate juridică și dețin 61,25% din suprafața de teren agricol), ceea ce evidențiază un dezechilibru structural care influențează agricultura din România și competitivitatea acesteia.

Datele statistice relevă că la nivelul județului Arad exploatațiile agricole sunt mici și foarte mici în cea mai mare parte, astfel: 37,85% sunt exploatații foarte mici, sub un hectar, 55,3% au dimensiunea între 1 și 10 hectare și doar 3,47% au dimensiunea medie cuprinsă între 10 și 20 hectare. Fermele cuprinse în categoriile de dimensiune de peste 20 de hectare ocupă ponderi de sub un procent.

În structura suprafețelor cultivate ale județului Arad cerealele pentru boabe deține o pondere majoritară de 62,12%. Ponderi semnificative sunt ocupate și de către plantele industriale (12,37%) și Plantele de nutreț recoltate verzi (8,6%), în timp ce celelalte culturi ocupă ponderi nesemnificative. De menționat că 14,06% din suprafața arabilă este teren arabil în repaus. O structură a culturilor dezechilibrată și total neadecvată

În ceea ce privește susținerea financiară a agricultorilor și dezvoltarea rurală prin Planul Național Strategic (PNS) 2023-2027, se constată că pentru această perioadă PNS care are trei obiective importante: **acțiuni de dezvoltare a agriculturii, dezvoltarea industriei alimentare din România și dezvoltarea satelor românești**. Aceste trei obiective sunt fundamentate pe trei principii de bază: **acordarea mai echilibrată a susținerii financiare prin plăți directe** care urmărește acordarea unui sprijin de bază pentru venituri cu scopul sustenabilității, în acest sens, actuala schemă de plată unică pe suprafață (SAPS) fiind înlocuită cu BISS (Sprijin de bază pentru venit pentru asigurarea sustenabilității). Al doilea principiu este orientat către un **sprijin bazat pe rezultate și performanțe**, iar al treilea principiu se referă la **creșterea cerințelor cu referire la mediu și climă în contextul unei dezvoltări durabile**.

Actuala susținere financiară prin PNS 2023-2027 va trebui să rezolve printre altele dezvoltarea industriei alimentare respectiv procesarea produselor agricole astfel încât să fie eliminate dependența consumului agroalimentar din România de importul de produse alimentare.

Conform datelor statistice, alocările PNS, în cea mai mare parte, alocate prin Pilonul 1 și 2, revin producției agricole în proporție de 86,9%, iar din aceasta 72,3% sunt destinate producției vegetale și 14,6% producției animale, deși nevoile în agricultura României sunt de creștere a sectorului zootehnic, care în ultimii 30 de ani a scăzut constant, în detrimentul industriei alimentare și a consumatorilor români. Se constată de asemenea alocări financiare foarte reduse de 2,4% pentru depozitarea și procesarea produselor din industria agroalimentară. Constatăm că în continuare se merge pe susținerea masivă a *plăților directe* (în România plata unică pe suprafața de 9,697 milioane hectare) în valoare de 4,820 miliarde euro, *plată redistributivă* 978,2 milioane euro, și sprijin cuplat de 408,1 milioane euro, toate destinate direct producției vegetale. Tinerilor fermieri sunt destinați 67,2 milioane euro, astfel încât suma totală de susținere ajunge la 6276,4 milioane euro plăților directe, ceea ce reprezintă 85,6% din Pilonul 1 și 39,5% din bugetul total alocat. Dacă analizăm plățile directe destinate producției animale, aceasta reprezintă valoarea de 1059,4 milioane euro, adică 14,6% din valoarea plăților directe pentru producția agricolă și 6,7% din valoarea bugetului total alocat.

Pentru climă și mediu este alocată o pondere de 41,4% din valoarea Pilonului 2, adică 2456,2 milioane euro din care pentru bunăstarea animalelor revin 30% din Pilonul 2, adică 736,3 milioane euro. Pentru dezvoltarea fermelor agricole din Pilonul 2 este alocată suma de 2190 milioane euro, dar și în această situație 83,6% din valoarea respectivă, adică 1749 milioane euro sunt destinați fermelor vegetale pentru plantarea perdelelor de protecție și reabilitarea sistemelor de irigații. Pentru dezvoltarea fermelor agricole din sectorul zootehnic este alocată o pondere de 10,7% respectiv 234,6 milioane euro.

O analiză sumară a sistemului de alocare financiară prin PNS evidențiază că pentru România nu este cea mai bună formă de alocare și de susținere a nevoilor din agricultura țării noastre, iar în acest sens propunem o schimbare a sistemului de susținere financiară a fermelor agricole care să se bazeze pe performanță și rezultate

După Revoluția din decembrie 1989, au fost adoptate o serie de reglementări ale sistemului fiscal. Astfel, analizându-se aceste reglementări, observăm câteva orientări spre care s-a îndreptat noul sistem fiscal și anume:

- Reforma fiscală care s-a realizat în România a avut în vedere, în principiu, condițiile sociale și economice specifice etapei respective de dezvoltare. Sistemul fiscal a fost conceput pentru a corespunde cerințelor impuse de reforma social economică aflată în plină desfășurare. Nu era posibil să se copieze un sistem fiscal specific unor anumite state avansate, deoarece condițiile economice și sociale erau esențial diferite, dar s-a realizat pe parcursul a 10—15 ani o armonizare fiscală cu sistemele fiscale mai avansate (Șaguna, 2003).
- Prin reforma fiscală s-a urmărit construirea unui sistem fiscal coerent, echitabil și eficient. Spunem „construirea” unui sistem fiscal, deoarece regimul comunist a renunțat la definirea unui sistem fiscal coerent, la clasificarea și principiile tradiționale ale impunerii, pentru a masca metoda preluării forțate la bugetul statului a veniturii net obținut de întreprinderile de stat.
- Imediat după Revoluție, a fost inițiat cadrul legislativ al privatizării prin adoptarea unor măsuri de stimulare a privatizării, atât în ceea ce privește sectorul de stat (Legea nr. 58/1991), cât și în organizarea activităților pe baza liberei inițiative (Decretul-lege nr. 54/1990) și atragerii capitalului străin.
- În domeniul agricol a fost creat cadrul legal pentru extinderea și încurajarea sectorului privat (Legea nr. 18/1991).
- În aceste condiții a apărut necesitatea organizării unui sistem fiscal coerent și eficient, bazat pe obținerea pe cale fiscală, și nu prin metode administrative a veniturilor publice. La construirea acestui sistem fiscal și-au adus contribuția și impozitul pe salarii (Legea nr. 32/1991) impozitul pe profit (Legea nr. 12/1991) și T.V.A. (O.G. nr. 3/1992).

Cu referire la plata impozitelor de către agricultori se specifică că noua metodă de impozitare pe bază de norme a veniturilor agricole ale exploatațiilor agricole individuale, nu afectează peste 70% dintre producătorii agricoli, adică 2,7 milioane de cultivatori, deoarece regula de impozitare exclude de la plată, fermele mai mici decât pragul minim (*de 2 hectare pentru fiecare tip de culturi*).

Am ajuns la concluzia că agricultura, respectiv sectorul micilor întreprinderi și al serviciilor sunt sectoare ale economiei greu de impozitat.

În agricultură, elementele care contribuie în principal la limitarea eficientizării sistemului fiscal sunt legate de dimensiunea medie redusă a fermelor și de distribuția foarte mare a afacerilor agricole în profil teritorial.

La aceste elemente se mai adaugă și caracteristicile specifice țărilor mai puțin dezvoltate din punct de vedere economic cum ar fi ***lipsa unui sistem standard de contabilitate și generalizarea plăților în bani lichizi fără să existe obligativitatea utilizării de transfer bancar, situație în care evaziunea fiscală în domeniul agriculturii este una dintre cele mai mari din întreaga economie.***

Referitor la sistemul fiscal aplicat în România, de-a lungul perioadei investigate, constatăm că sistemul fiscal general și cel specific agriculturii din țara noastră s-a caracterizat prin două perioade distincte:

- Deceniul 90 a fost plin de frământări și căutări, cu un sistem fiscal în formare și decis să repare neajunsurile perioadei anterioare anului 1989, regândit după sistemul fiscal capitalist interbelic, într-un mediu economic de tranziție, care nu mai fusese experimentat până atunci.
- După anul 2000, sistemul fiscal românesc s-a adaptat din mers celui european.

Deși a suferit mai multe mutații în ultimii ani, mai ales în ceea ce privește sistemul de impozitare și de contribuții ale producătorilor agricoli individuali la bugetul de stat, la persoanele juridice din agricultură nu s-au schimbat radical corelațiile existente între impozitele directe și cele indirecte, între impozitele pe profit/ venit și cele pe avere, ori între contribuțiile sociale datorate de angajatori și respectiv, de angajați.

Specialiștii domeniului consideră că agricultura, sectorul micilor întreprinderi și al serviciilor sunt sectoare ale economiei greu de impozitat (Bird,1983).

În agricultură, elementele care contribuie în principal la limitarea eficientizării sistemului fiscal sunt legate de dimensiunea medie redusă a fermelor agricole (în acest sens România deține un record absolut în UE în ceea ce privește structura exploatațiilor agricole deoarece are cea mai mare dispersie a mărimii suprafețelor, de la câțiva ari în cazul gospodăriilor de subsistență, până la zeci de mii de hectare -*cea mai mare exploatație agricolă de 56.000 de hectare* – în cazul celor 12.000 de exploatații de peste 100 de hectare, care dețin împreună peste 5 milioane hectare teren arabil al României – 34,1% din suprafața agricolă și peste 60% din suprafața arabilă a țării) și de distribuția foarte mare a afacerilor agricole în profil teritorial.

La aceste elemente se mai adaugă și caracteristicile specifice țărilor mai puțin dezvoltate din punct de vedere economic cum ar fi lipsa unui sistem standard de contabilitate și generalizarea plăților în bani lichizi fără să existe obligativitatea utilizării de transfer bancar. Caracteristicile enumerate anterior sunt valabile și pentru România situație în care evaziunea fiscală în domeniul agriculturii este una dintre cele mai mari din întreaga economie.

La nivelul țărilor care realizează un produs brut ridicat pe cap de locuitor teoria și practica economică a evidențiat că impozitarea activităților agricole este importantă deoarece:

- generează venituri necesare acoperirii cheltuielilor publice;
- asigură transferul resurselor de la sectorul primar către celelalte sectoare de activitate situație în care se generează creșterea economică și eficiența ridicată a proceselor de activitate;
- permite susținerea activităților de cercetare și transfer tehnologic;
- permite redistribuirea veniturilor în cadrul acestui sector de activitate.

Cu referire la plata TVA putem să afirmăm că nivelul de taxare în România este unul dintre cele mai reduse din UE, iar producătorii agricoli români pot fi considerați privilegiați în ceea ce privește plata TVA.

Capitolul 4. „Contribuții cu privire la sistemul fiscal aplicat producătorilor agricoli. Studiu de caz – județul Arad”

Scopul cercetării capitolului patru, constă în analiza indicatorilor economico-financiari ai exploatațiilor agricole selectate pentru cercetare și evidențierii facilităților fiscale destinate producătorilor agricoli.

Principalele analize efectuate pentru îndeplinirea scopului propus au fost următoarele:

- analiza rezultatelor economice ale exploatațiilor agricole conform dimensiunii economice, perioada 2018-2022;
- analiza rezultatelor economice ale exploatațiilor agricole selectate pentru studiu;
- analiza principalilor indicatori economico-financiari în funcție de dimensiunea exploatațiilor agricole (SO).

Cercetarea este axată pe analiza posibilităților de dezvoltare durabilă a sistemului fiscal aplicat în România respectiv în județul Arad și pe posibilitatea utilizării facilităților fiscale destinate producătorilor agricoli în vederea implementării unei agriculturi sustenabile.

Metodologia de cercetare se bazează pe abordări analitice și sintetice, analize cantitative și calitative, calcule statistice și matematice, interpretări grafice, procesare și interpretări ale datelor și studii de caz.

La baza cercetării efectuate stau datele statistice care au fost făcute publice de către instituțiile de profil.

Pentru interpretarea datelor am parcurs o serie de etape, inclusiv etapa de informare privind sursele, etapa de colectare a datelor, etapa de analiză a surselor de documentare și gruparea acestora, evaluarea acestora, și studiul aprofundat în vederea realizării obiectivului cunoașterii temei în domeniul studiat. Utilizarea surselor și producerea de material în vederea efectuării investigațiilor și analizelor esențiale pentru studiu este etapa finală a procesului de documentare științifică.

Am combinat documentarea științifică cu documentarea directă pentru a îndeplini obiectivele temei de cercetare. Acest lucru ne-a permis să realizăm o analiză a realităților practice referitoare la tema de cercetare sau, mai precis, domeniul căruia îi aparține aceasta.

Graficele sunt realizate pe baza rezultatelor obținute în urma analizelor și studiilor întreprinse tocmai pentru a evidenția mai bine rezultatele obținute.

Cercetarea dorește să aducă o contribuție importantă față de stadiul actual al cunoașterii în domeniul fiscalității, completând semnificativ problematica legată de implementarea politicilor agricole și a facilităților fiscale în spațiul rural, ea răspunde unei nevoi curente, stringente ale societății românești, aflată în incapacitatea de a face față gestionării problemelor cu care se confruntă agricultura și fiscalitatea destinată producătorilor agricoli în perioada actuală.

În lucrare sunt prezentate rezultatele economice din exploatațiile agricole ale județului Arad luate în studiu, pe o perioadă de cinci ani fiscali care evidențiază principalele date financiare. (*exploatațiile au fost selectate în funcție de dimensiunile economice în conformitate cu legislația actuală cu privire la clasificarea fermelor și exploatațiilor agricole*).

În studiul de caz, am apelat la culegerea informațiilor aflate în evidențele Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF).

Datele colectate se referă la principalii indicatori de eficiență din exploatații agricole aflate în cele cinci categorii de dimensiuni economice clasificate la nivel European, *standard output* (SO).

Cele cinci categorii de dimensiuni economice sunt:

- **subzistență** – sub 1 999 S.O. (exploatații pentru care nu se acordă subvenție)
- **semi-subzistență** – 2 000 – 7 999 S.O.
- **mică** – 8 000 – 11 999 S.O.
- **medie** – 12 000 – 250 000 S.O.
- **mare** – peste 250 000 S.O.

Dimensiunea economică analizată se referă la: *exploatații de semi-subzistență, exploatații mici, exploatații medii și exploatații mari*.

Au fost analizate rezultatele economice financiare ale exploatațiilor agricole luate în studiu precum: *cifra de afaceri, capital propriu, active, datorii, venituri și cheltuieli, creanțe, număr mediu de angajați, profitul sau pierderea contabilă brută precum și profitul sau pierderea netă*.

Indicatorii economici studiați se referă la **marja de profit, rata rentabilității financiare (ROE), rata rentabilității activelor totale (ROA), productivitatea muncii, levierul financiar și gradul de autofinanțare**.

Concluzii și recomandări (selecție)

Specialiștii domeniului afirmă că România este o țară cu un potențial agricol foarte ridicat. Datorită condițiilor pedologice și climatice, în țara noastră inclusiv în județul Arad, se poate cultiva o gamă variată de culturi și în consecință se poate crește speciile de animale care să permită asigurarea disponibilităților de consum alimentar pentru populație. La nivelul județului Arad suprafața agricolă are o pondere deosebit de mare, (de 95% din suprafața totală din care terenul arabil deține o pondere de 72%, ceea ce denotă potențialul ridicat al județului în dezvoltarea agriculturii respectiv în cultivarea plantelor dar și în creșterea animalelor deoarece 25,9% reprezintă ponderea pajiștilor permanente).

Situația actuală a zonelor rurale din România, care în ultimii 30 de ani s-au confruntat cu fenomene și aspecte economice și sociale diverse și negative, la care se adaugă și efectele negative ale perioadei de pandemie din 2020-2021, necesită schimbări ale politicilor agricole din țara noastră în sensul implementării unui sistem de susținere financiară în agricultura României adaptat actualelor cerințe de dezvoltare ale agriculturii și industriei alimentare dar și nevoilor agricultorilor români și adaptarea unui sistem de fiscalitate potrivit noilor tendințe ale societății.

Actuala susținere financiară a agriculturii și a agricultorilor români va trebui să rezolve problemele legate de industria de prelucrare a produselor agricole respectiv procesarea acestora astfel încât să fie eliminată dependența de importuri a consumului agroalimentar din România.

La nivelul județului Arad exploatațiile agricole sunt mici și foarte mici în cea mai mare parte, astfel: 37,85% sunt exploatații foarte mici, sub un hectar, 55,3% au dimensiunea între 1 și 10 hectare și doar 3,47% au dimensiunea medie cuprinsă între 10 și 20 hectare. Fermele cuprinse în categoriile de dimensiune de peste 20 hectare ocupă ponderi de sub un procent.

La nivelul țărilor care realizează un produs brut ridicat pe cap de locuitor teoria și practica economică a evidențiat că impozitarea activităților agricole este importantă deoarece:

- ✚ generează venituri necesare acoperirii cheltuielilor publice;
- ✚ asigură transferul resurselor de la sectorul primar către celelalte sectoare de activitate situație în care se generează creșterea economică și eficiența ridicată a proceselor de activitate;
- ✚ permite susținerea activităților de cercetare și transfer tehnologic;
- ✚ permite redistribuirea veniturilor în cadrul acestui sector de activitate.

În România rezultatele statistice și unele studii arată că noua metodă de impozitare pe bază de norme a veniturilor agricole ale exploatațiilor agricole individuale, nu afectează peste 70% dintre producători, adică 2,7 milioane de cultivatori, deoarece regula de impozitare exclude de la plată, fermele mai mici decât pragul minim (de 2 hectare pentru fiecare tip de culturi).

În ceea ce privește TVA-ul din analizele efectuate putem să afirmăm că nivelul de taxare în România este unul dintre cele mai reduse din UE, iar producătorii agricoli români pot fi considerați privilegiați în ceea ce privește plata TVA.

Din studiul de caz pe care l-am efectuat la nivelul județului Arad urmărind rezultatele financiare ale exploatațiilor agricole și utilitatea facilităților fiscale pentru agricultura județului Arad se desprind o serie de concluzii, anume:

- Exploatațiile de semisubzistență beneficiază de facilități fiscale substanțiale datorită declarației unice, și nu sunt platitoare de TVA datorită legislației în vigoare.
- Unele exploatații mici deasemenea nu sunt plătitoare de TVA conform legislației, de asemenea plătesc impozit conform declarației unice, și neavând angajați sau numai puțini angajați, nu plătesc nici CASS și nici CAS.
- Exploatațiile medii sunt platitoare de impozit pe profit, plătesc CASS și CAS în funcție de angajați și plătesc și TVA.
- Exploatațiile mari sunt cele mai sigure din punct de vedere al finanțelor, pentru că toate impozitele datorate statului sunt reglementate din punctul de vedere al ANAF, plătesc CASS și CAS în funcție de numărul de angajați, plătesc impozit pe profit.

- Constatarea pe care ne permitem să o tragem este că, exploatațiile de semisubzistență și mici, deși au foarte multe facilități în domeniul fiscal, sunt mai vulnerabile. Vulnerabilitatea constă în foarte redusă adaptabilitate la condițiile naturale și la inflexibilitate economică.
- În cazul exploatațiilor mari și foarte mari există anumite restricții atât în domeniul organizării și a managementului dar și în domeniul financiar.
- Exploatațiile mari și foarte mari funcționează organizat sub forma unui SRL sau SA care au un acționariat, un capital, au organisme de conducere și au și angajați. În felul acesta au și responsabilități atât personale cât și financiare. În felul acesta, nu pot renunța așa de ușor la activitatea de bază. De asemenea au și obligativitate fiscală, fiind obligați să depună la organul fiscal teritorial bilanțul anual care este verificat și pe baza acestuia se stabilesc impozitele și dările anuale.

Exploatațiile de semi-subzistență și mici deși sunt mai avantajate din punct de vedere financiar (au impozite mai mici și realizează profit mai mare) sunt mai vulnerabile și de multe ori ajung să se desființeze.

În cazul exploatațiilor mari există anumite restricții atât în domeniul organizării și a managementului dar și în domeniul financiar.

Exploatațiile mari funcționează organizat sub forma unui SRL sau SA care au un acționariat, un capital, au organisme de conducere și au și angajați. În felul acesta au și responsabilități atât personale cât și financiare. În felul acesta, nu pot renunța așa de ușor la activitatea de bază. De asemenea au și obligativitate fiscală, fiind obligați să depună la organul fiscal teritorial bilanțul anual care este verificat și pe baza acestuia se stabilesc impozitele și dările anuale. Acesta este și motivul că la aceste exploatații impozitele sunt mai mari procentual decât la întreprinderile mici, și sunt și constante.

În comparație cu exploatațiile mici și foarte mici, exploatațiile medii și mari, sunt mai stabile și contrar legislației destul de dure din punct de vedere financiar realizează profit acceptabil și rezistă condițiilor nefavorabile de mediu cum ar fi, condiții meteorologice sau a pandemiei mondiale Covid-19.

Pentru relansarea sectorului agricol propunem unele modificări a fiscalității pentru producătorii agricoli cum ar fi:

- a) Scutirea societăților agricole de impozit pe profit pe o perioadă de cinci ani de la înființare, dacă acesta este folosit pentru reinvestire sau pentru cercetare și dezvoltare.
- b) Stimularea vânzării producției autohtone prin introducerea unei cote minime de producție agricolă care să fie preluată de către stat, (la un preț minim garantat) de la producătorii agricoli în scopul procesării și comercializării către consumatorii finali. Prin acest mecanism vor putea fi eliminați din lanțul producției agroalimentare intermediarii, care în prezent cresc artificial prețurile de vânzare.
- c) Neaccizarea combustibilului și a energiei folosite în procesul de producție agricolă.

DOCTORAL THESIS
STUDY ON THE UTILITY OF FISCAL FACILITIES FOR AGRICULTURAL
PRODUCERS

Coordinator: Professor MATEOC-SÎRB Nicoleta
Ph Student: Ec. PANGRATIE Alexandru Octavian

ABSTRACT

The current situation of rural areas in Romania, which, in the last 30 years, have faced various and negative economic and social phenomena and aspects, to which added the negative effects of the 2020-2021 pandemic period, requires changes in agricultural policies in the sense of implementing a financial support system in agriculture adapted to the current development requirements of agriculture and of the food industry but also to the needs of Romanian farmers, and the adaptation of a taxation system according to the new trends of society.

The current financial support of agriculture and of Romanian farmers will have to solve the problems related to the processing industry of agricultural products, respectively their processing to eliminate the dependence on imports of agri-food consumption.

In Romania, sustainable development has become a necessity during this period, which should be manifested in all activity plans. The specific measures of sustainable development should be applied at the level of the entire country, but especially in the rural environment, because the largest part of Romania's population, 45.4% according to statistical data (2023), lives in the rural environment. At the level of Arad County, where we delimited the research area, 45.9% of the county's population of 410,000 inhabitants lives in rural communities.

Statistical data confirm that Romanian villages face a multitude of problems and a low standard of living of the inhabitants compared to the European countryside, although it has a uniqueness and beauty recognized everywhere in the world.

The researches, studies, and analyses carried out for this doctoral thesis highlight major *economic problems* of rural areas (low productivity of small agricultural farms, lack of diversification of economic activities, poorly paid jobs that lead to insufficient incomes and rural poverty); *social problems* (low level of education, depopulation of villages in the intermediate and disadvantaged areas because of population migration, population aging – on January 1, 2021, the average age of the population in Romania was 43.2 years, and from the total population of Romania, 68.1% was between 15-16 years old, 15.8% between 0-14 years old, and 16.1% of the Romanian population was over 65 years old); *ecological problems* (pollution produced by agriculture or other activities specific to the rural economy that lead to the modification of the landscape). Problems of access to basic services (public transport services, deficient health services, etc.) and, in some areas, infrastructure problems and lack of utilities are also highlighted.

After 1990, the evolution of the Romanian economy determined major discrepancies between cities and villages, most investments being made in urban areas. Romania's rural areas require major investments because they offer a multitude of development resources, such as agricultural land with a high fertility potential, a diversity of natural resources with landscapes of beauty and, finally, traditions and customs specific to each ethnographic area.

In Romanian villages, agriculture with the two sectors of crop cultivation and animal breeding, remains the basic branch of the rural economy. Romania's agriculture is especially recognized for its particularly fertile lands, which have a high suitability for numerous crops, but especially, in Arad County, for the cultivation of cereals.

Currently, the sustainable development of agriculture can only be achieved through the application of the EU's environmental policies in this area as well, especially regarding the rational use of natural resources and controlling the pollution of agricultural land. The current policy for the development of rural areas in the EU overlaps with the Europe 2020 Strategy document and the PAC objectives, pursuing three major objectives: *stimulating the competitiveness of agriculture; managing natural resources sustainably and fighting against climate change and developing rural settlements in a balanced way by stimulating local economies, with particular emphasis on job stability.*

Research shows that labour productivity in Romania's agriculture is much lower compared to other European countries.

In this context, several possible causes were identified: the large number of agricultural farms with small and very small areas, as well as the very large number of plots within the farms; the reluctance of Romanian farmers regarding association in agriculture; the vulnerability of agricultural productions to weather conditions and climate change. We emphasize that the problems in Romania's agriculture are numerous, which is why we need support from decision-makers and authorities, major investments in this important branch of the rural economy, and measures to adapt Romanian farmers to the agriculture of the present and the future. It is found that, currently, in most subsistence and small agricultural farms, the productions are mostly intended only for own consumption or, at best, for the supply of local markets and less or not at all intended for commercialization on large markets or for export.

The high share of imports in the availability of food consumption shows a lack of concentration of the supply of agri-food products and the inability of Romanian producers to compete on the domestic and international markets.

This is **the reason** why we have chosen to deal with this extremely important and current topic of our country's economy – *“Study on the Utility of Fiscal facilities for Agricultural Producers”* – with the aim of *highlighting the importance and necessity of the adoption, by the Romanian state, of a taxation system in agriculture according to the new trends of society*. Thus, fiscal facilities in agriculture should allow the relaunch of agri-food production in our country.

The motivation for choosing the topic and the research area was also determined by the strong tradition in agriculture and the existence of various forms of agricultural exploitations in the Western Region, respectively in Arad County, a region with a high potential for this branch of development of the Romanian economy.

The research highlights the importance that should be given to small producers, small farmers who are currently faced with the lack of capital, the non-adaptation of production to the size of the farm, the inadequate structure of crops, the fluctuating productions depending on climate conditions, the lack of possibilities for processing, and capitalizing on production with all shortcomings and problems thus arising. This is the element of originality of our research, an applied and punctual analysis of farm types, according to the *standard output (SO)* size in Arad County.

Research Methodology

In order to achieve the objectives pursued in the thesis, the research methodology approached is a broad and laborious one, specific to each chapter, and mainly based on both bibliographic and case studies, on the analysis carried out on agricultural farms by categories of economic size (SO), following the economic-financial situation and the usefulness of the fiscal facilities granted based on the main calculated economic indicators.

The methods of research and analysis that we have resorted to consist in the analytical and synthetic methods, mathematical calculation, interpretation and processing of data, interpretation of graphs, and case study.

Delimitation of the Research Area

The economic region where the research was carried out is the Western Region of the country, specifically Arad County.

We chose as a research area the lowland area of Arad County – which includes three depressions: the Hălmaşiu Depression, the Zărandului Depression, and the Almaş Gurahonţ Depression – located between the Zărandului Mountains and the Codru Moma Mountains.

Regarding crop zoning, Romania's Western Plain is suitable for cereal crops (especially wheat, barley, and corn), but also for oilseed crops (sunflower, rapeseed).

The economic environment and climate conditions of the area ensure obtaining high crop yields, but far from the productions obtained in other developed states of the European Union (France, Germany, or Great Britain).

The agricultural potential of the Western Plain is based on fertile agricultural lands, especially on clay soils, which, due to their high humus content, are the most fertile soils for plant culture. The large spread of this type of soil in the Western Region, as well as its high fertility, transformed the Western Plain, which also includes the Aradului Plain, into the country's second largest agricultural area. It should be noted that Arad County owns 95% of agricultural land, of which over 70% is arable land. It is also important to mention that the type of holdings in the western part of the country are not like those in the southern plain of the country or in Moldova, where a single farmer works tens of thousands of ha.

In this area, the holdings are smaller in size, which balances the rural economy: the small holdings ensure self-consumption of the population and work in parallel with the larger ones, a situation that eliminates a series of social problems, such as lack of income or lack of jobs and, mainly, leads to ensuring a decent standard of living in Arad County.

Objectives of the Thesis

Following the changes that took place after 1989, which changed both the structure of and ownership in agriculture, it was necessary to revise the system of financing and taxation of agricultural properties. This required a resumption of financing, both for small and large agricultural producers.

In this case, the topic addressed is relevant and falls within the national concerns regarding fiscal facilities for agricultural producers. Long-term financing of the national economy, especially in the agricultural sector, is an important concern for specialists in the country. Therefore, the topic is interesting, first, due to its topicality, in the context of the integration of our country into the European Union and in terms of regulations and restrictions in agricultural production.

Currently, there is a significant difference between the prices of industrial and agricultural products, which has led to a growing tension between industry and agriculture (known as the “price scissors”). However, Community policy tries to balance this dispute by subsidizing agricultural products and creating an institution to facilitate investments in technology by subsidizing or, at least, supporting part of the investment costs. In countries with advanced economies, such as Western European countries, the U.S.A., or Japan, investments are easily supported through commercial loans obtained from banks, but, in Central and Eastern European countries, this type of investment is supported through mutual cohesion funds and by supporting human resources.

In order to achieve the proposed goal of this doctoral thesis, to highlight the need for fiscal facilities for the relaunch of agri-food production in our country, we have proposed the following scientific research objectives:

- Briefly analysing the general situation of Romanian agriculture and the financing of agriculture and farmers.
- Studying the natural and anthropogenic potential of Arad County delimited as a research area;
- Analysing the operation of the fiscal system applied in Romania and the fiscal obligations intended for agricultural producers.
- Analysing and evaluating the effect of fiscal facilities at the level of agricultural holdings studied in Arad County.

The doctoral thesis is structured in two parts and four chapters: an Introduction, followed by the four chapters, by Conclusions and Recommendations part, Bibliography and Appendices.

The first part of the thesis is mainly represented by a bibliographic study on the current state of knowledge of the issues addressed; the second part of the thesis includes a study of the natural and anthropic potential of Arad County, where we delimited the research area, the analysis of the functioning of the financial system applied in Romania, and the financial obligations intended for agricultural producers, as well as the analysis of the effect of fiscal facilities at the level of the agricultural holdings studied in Arad County.

Chapter 1. “The current state of knowledge regarding Romania’s agriculture and the financing of agriculture” deals with issues related to the current state of development of the national economy, where agriculture represents one of the branches of major importance that can contribute to the growth of the economy, because the role of agriculture cannot be substituted by any other branch, through the food produced and the raw material supplied for many other processing industries.

In this context, we consider that Romania’s agricultural activities are of strategic importance because they are decisive in the development of the national economy. A theoretical and practical analysis is also made of the financing mechanisms related to the taxation of agricultural production, as well as of the legislation regarding the facilities offered to small agricultural producers and the related fiscal obligations, bringing into discussion the role of cooperation and association of small farms with low economic power.

The realities of the agrarian structure created following the application of the Land Fund Law demonstrate that the creation of viable agricultural holdings is a difficult process. Therefore, the need for association and agricultural cooperation in Romania is determined by the realities of Romanian agriculture, namely:

- The average size of individual households formed through the reconstitution of private property is very small; this does not allow the application of efficient technologies, and the experience of countries with a developed economy proves that land ownership can be concentrated for a relatively long time.
- The average size of individual farms in the livestock sector advocates in favour of the association of animal breeders.
- Following the application of the Land Fund Law, the new owners had neither the capital, nor the qualifications necessary to apply high-performance technologies.
- For agricultural producers, the cost of products is unjustifiably increased by the monopoly prices of the industries upstream of agriculture.

In order to develop and diversify agricultural cooperation in Romania, we should rely on the experience of countries with developed economies, where the forms of agricultural cooperation have expanded and diversified. In these countries, agricultural cooperation was one of the main levers for the concentration of

agricultural production, the transition from small-scale and less specialized agricultural holdings to intensive, large-scale economic ones.

In this part, problems of the current period related to the *sustainable agricultural systems* are also discussed, bringing into question the system of ecological agriculture. In this sense, to control pollution, the European Commission, through the European Green Pact, *Farm to Fork*, requires that, by 2030, European agriculture be organic in proportion to 25%, the use of chemical fertilizers be reduced by up to 20%, the use of pesticides be reduced by up to 50%, the use of antibiotics be reduced by up to 50%, as well as soil nutrient losses be reduced by up to 50%.

Chapter One also deals with the possibilities of financing agriculture, respectively the ways of financing from internal sources, from external sources, i.e., budget financing.

It is noted that, *in the period 2023-2027, through the National Strategic Plan*, the financial support for agriculture and rural development amounts to 15,804,100 euros and is carried out through Pillar I (through FEAGA) which receives 9,934,900 euros and Pillar II (through EAFRD) which receives 5,869,200 euros from the allocated amount. The analysis of the financial allocations for this period shows, unfortunately, that they do not meet the current development requirements of agriculture, further leading to the deepening of gaps and imbalances, and to the continued dependence of Romanians' consumption of agri-food products on imports.

The support in a too high percentage of vegetable production (of large vegetable agricultural holdings), practiced in all the financing programs for agriculture and rural development in Romania, created imbalances and their maintenance between the two productions, vegetable, and animal, between agri-food consumption and production and, unfortunately, deepens the imbalance in the trade balance with agri-food products.

The diversity of farming systems is also discussed, with an emphasis on sustainable agriculture, i.e. agriculture in an ecological system that has important objectives such as:

- Obtaining high quality agricultural products in sufficient amounts and at affordable prices for consumers.
- Reducing pollution sources to the minimum possible by conserving and improving the quality of the natural resources of the environment.
- Creating a general framework for farmers who produce in an ecological system, which will allow them to increase their incomes and produce amounts of products needed by society by guaranteeing the safety of the environment and in harmony with nature.

In Romania, between 2010 and 2021, the areas cultivated in an ecological regime increased from 182,706 ha recorded in 2010 to 578,718.45 ha in 2021, and the share occupied in Romania's total agriculture is 4.3%.

Chapter 2. "Study of the natural and anthropic potential of Arad County delimited as a research area" analyses the development potential in rural areas of Arad County with the aim of identifying the natural and anthropic potential of the specific activities that can be carried out on areas.

The objectives pursued in order to achieve the proposed goal are:

- *Analysing the development potential of the territory of Arad County in rural areas.*
- *Describing the researched area from a historical point of view and from a natural setting point of view.*
- *Analysing the county's human potential, infrastructure, social potential, and agri-economic potential.*
- *Analysing the population of Arad County.*

From the analyses carried out in order to write this chapter of the doctoral thesis, we found that, although Arad County has important natural and human resources, a suitable natural setting and a remarkable cultural heritage, the economy of the county is not developed to its true potential.

The agricultural area of Arad County has a particularly high share, over two thirds of the county's land is used for agricultural purposes, i.e., 95% of the total area, of which arable land represents 72%, which denotes the high potential of the county in the development of agriculture: the cultivation of plants and animal husbandry share 25.9% of the surface with permanent meadows.

The distribution of agricultural land in Arad County by suitability classes shows that almost a third of the county's agricultural land is good and very good quality land:

- Class I – *Very good* – an area of 44,158 ha (8.60%).
- Class II – *Good* – an area of 113,474 ha (22.20%).
- Class III – *Medium* – an area of 198,904 ha (38.90%).
- Class IV – *Poor* – an area of 63,146 ha (12.30%).
- Class V – *Very poor* – an area of 60,495 ha (11.80%).
- Class VI – *Non-agricultural land* – an area of 31,461 ha (6.20%).

In Arad County, the main agricultural crops include wheat, corn, sunflower, and rapeseed. There is also a strong tradition in wine production with quality wines. Cultivation of vegetables, especially potatoes and onions, is also widespread in this area.

Regarding the population, the provisional results of the Population and Housing Census 2021 (RPL 2021) show that the resident population of Arad County is 410,143 people, down by 20,486 people compared to the previous census of 2011 (RPL 2011). According to the latest statistical data (2021), **45.9% of the population of Arad County lives in the countryside.**

Chapter 3. “Research on the functioning of the fiscal system in Romanian agriculture” aims to research the functioning of the fiscal system in Romanian agriculture. In order to achieve the proposed goal, we considered useful the following specific objectives:

- *Studying the organized agrarian structures in the agriculture of Romania and of Arad County.*
- *Analysing the financial support for Romanian producers and rural development through the National Strategic Plan (PNS) 2023-2027.*
- *Researching the financial system applied in Romania through a comparative study with other European countries.*
- *Analysing the application of value added tax rates (VAT) in EU member states.*

Agriculture, in general, has played a key role in the economic and cultural development of all societies. Currently, the state of agriculture is facing multiple global crises – food security, energy needs, and climate change. In this context, one of the main roles of agriculture, at a basic level, is to meet the challenge of providing adequate production to secure food worldwide.

The *peculiarities of agriculture* have a major impact on production, market, and product profitability, which makes necessary regulatory mechanisms and orientation of agricultural supply in relation to the evolution of demand. In Romania, the changes in the agrarian structures after the 1990s consisted in the privatization of more than 96% of the agricultural land area, which determined the emergence of an excessively large number of very small, small, and medium-sized agricultural holdings. Currently, the forms of organization of exploitation in Romanian agriculture are presented as follows: *small holdings* established as farms; *households* whose production is mainly intended for internal consumption for capitalisation of the and excess production, without having a significant contribution to the development of the market; *farms* constituted in a form of organization authorised physical person, Family Association and Enterprises, commercial companies (SC), holding small, medium, and large areas.

Privatization of agriculture and enforcement of land use regulations has created many problems in agriculture and significant destruction of landscaped lands. Excessive subdivision and irrational exploitation of the land combined with the cessation of land improvement works and a weak technical endowment of the agricultural holdings have led to the decrease of the land potential, to the degradation of the land and, implicitly, to the decrease of the agricultural productivity.

Currently, agriculture in the Western Region, respectively in Arad County, has experienced a significant evolution in terms of modern agricultural technologies and practices. Farmers and farm owners are increasingly using advanced farm equipment and machinery, such as tractors, combine harvesters, irrigators, and farm management systems. Crop monitoring and management technologies are also used to optimize agricultural inputs and increase production efficiency. Sustainable agricultural practices such as organic farming, soil conservation agriculture, and rational use of natural resources are gaining more and more attention in the Western Region.

These modern agricultural technologies and practices aim to increase agricultural productivity, reduce environmental impact, and improve the resilience of the agricultural sector to climate change and other challenges. They also promote efficient use of resources, reduction of losses, and optimization of the quality of agricultural products. Agricultural lands are used for agricultural purposes (95% of the area of Arad County), being divided between agricultural holdings of different sizes and types of owners. The ownership structure of agricultural land can vary from small agricultural holdings owned by individual farmers or families to large agricultural holdings owned by agricultural companies or agricultural cooperatives. There may also be leased or concessioned agricultural land.

At the level of Arad County, the agricultural area has a particularly high share (95% of the total area of which arable land shares 72%), which denotes the high potential of the county in the development of agriculture, respectively in the cultivation of plants but also in the breeding of animals because 25.9% represents the share of permanent meadows.

Regarding the number and area of agricultural holdings operating in Romania, statistical data highlight the existence of small farms in a very large number, in parallel with very large farms, but numerically reduced (in 2020, 0.87% of Romanian farms owned 38.75% of Romania’s agricultural area, while 99.13% were farms without legal personality and sharing 61.25% of the agricultural land area), which highlights a structural imbalance that influences Romanian agriculture and its competitiveness.

Statistical data reveal that, at the level of Arad County, agricultural holdings are mostly small and very small, as follows: 37.85% are very small holdings, below 1 ha, 55.3% have between 1 and 10 ha, and only 3 (47%) have between 10 and 20 ha. Farms included in the size categories of over 20 ha share less than 1%.

In the structure of the cultivated areas of Arad County, grain cereals share 62.12%. Significant shares are also those of industrial plants (12.37%) and green harvested fodder plants (8.6%), while the other crops have insignificant shares. It should be noted that 14.06% of the arable area is dormant arable land – an unbalanced and totally inadequate culture structure.

Regarding the financial support of farmers and rural development through the National Strategic Plan (NSP) 2023-2027, it is noted that for this period the SNP has three important objectives: *developing agriculture*, *developing the Romanian food industry*, and *developing Romanian villages*. These three objectives are based on three basic principles: **provision of more balanced financial support through direct payments** that aims to provide basic income support with the aim of sustainability, in this sense, the current Single Area Payment Scheme (SAPS) being replaced by BISS (Basic Income Support for Ensuring Sustainability). The second principle is oriented towards a **support based on results and performance**, and the third principle refers to the **increase of requirements with reference to the environment and climate in the context of sustainable development**.

The current financial support through the PNS 2023-2027 will have to solve, among other things, the development of the food industry and the processing of agricultural products in such a way that the dependence of agri-food consumption in Romania on the import of food products is eliminated.

According to statistical data, PNS allocations, for the most part, allocated through Pillars I and II, go to agricultural production in a proportion of 86.9%, of which 72.3% are intended for plant production and 14.6% for animal production, although the needs in Romania's agriculture are for the growth of the animal husbandry sector, which in the last 30 years has constantly decreased, to the detriment of the food industry and Romanian consumers. We also note very low financial allocations of 2.4% for the storage and processing of products from agri-food industry. We find that the massive support of *direct payments* continues (in Romania, single payment on the surface of 9,697,000 ha) in the amount of 4,820,000,000 euros, *redistributive payments* 978,200,000 euros, and *coupled support* of 408,100,000 euros, all intended directly for plant production. Young farmers are allocated 67,200,000 euros, so that the total amount of support reaches 6,276,400,000 euros in direct payments, which represents 85.6% of Pillar I and 39.5% of the total allocated budget. If we analyze the direct payments for animal production, this represents 1,059,400,000 euros, i.e., 14.6% of the value of direct payments for agricultural production and 6.7% of the value of the total allocated budget.

For climate and environment, a share of 41.4% of the value of Pillar II is allocated, i.e., 2,456,200,000 euros, of which 30% of Pillar II, i.e. 736,300,000 euros, is for animal husbandry. For the development of agricultural farms in Pillar II, the amount of 2,190,000,000 euros is allocated, but even in this situation 83.6% of that amount, i.e., 1,749,000,000 euros, is intended for vegetable farms for the planting of protective curtains and the rehabilitation of irrigation systems. For the development of agricultural farms in the animal husbandry sector, a share of 10.7% or 234,600,000 euros is allocated.

A summary analysis of the financial allocation system through PNS highlights that, for Romania, it is not the best form of allocation and support for the needs of the country's agriculture; in this sense, we propose a change in the financial support system for agricultural farms based on performance and results.

After December 1989, a number of regulations of the fiscal system were adopted. Thus, analyzing these regulations, we notice some directions towards which the new fiscal system was directed, namely:

- The fiscal reform that was carried out in Romania took into account, in principle, the social and economic conditions specific to the respective stage of development. The fiscal system was designed to meet the requirements imposed by the ongoing social and economic reform. It was not possible to copy a fiscal system specific to certain advanced states, because the economic and social conditions were essentially different, but a tax harmonization with more advanced fiscal systems was achieved over the course of 10-15 years (Şaguna, 2003).
- The tax reform sought to build a coherent, fair and efficient fiscal system. We say "building" a fiscal system because the communist regime abandoned the definition of a coherent fiscal system and the classification and the traditional principles of taxation in order to mask the method of forced takeover to the state budget of the net income obtained by state enterprises.
- Immediately after December 1989, the legislative framework for privatization was initiated by adopting measures to stimulate privatization both in terms of the state sector (Law no. 58/1991) and in the organization of activities based on free initiative (Decree-law no. 54/1990) and attracting foreign capital.
- In the agricultural field, the legal framework was created for the expansion and encouragement of the private sector (Law no. 18/1991).
- Under these conditions, the need to organize a coherent and efficient fiscal system based on obtaining public revenues through fiscal means and not through administrative methods emerged. The payroll tax (Law no. 32/1991), the profit tax (Law no. 12/1991) and the VAT also contributed to the construction of this fiscal system (OG. no. 3/1992).

With reference to the payment of taxes by farmers, it is specified that the new method of taxation based on the rules of the agricultural income of individual agricultural holdings does not affect more than 70% of agricultural producers, i.e., 2,700,000 growers, because the taxation rule excludes from payment farms smaller than the minimum threshold (*of 2 ha for each type of crops*).

We have concluded that agriculture, respectively the small business sector and services, are sectors of the economy that are difficult to tax.

In agriculture, the elements that mainly contribute to limiting the efficiency of the fiscal system are related to the small average size of farms and the very large distribution of agricultural businesses in a territorial profile.

Added to these elements are the specific characteristics of less developed countries from an economic point of view, such as ***the lack of a standard accounting system and the generalization of cash payments without the obligation to use bank transfers, a situation in which tax evasion in the field of agriculture it is one of the largest in the entire economy.***

Regarding the fiscal system applied in Romania, throughout the investigated period, we note that the general fiscal system and the one specific to agriculture in our country was characterized by two distinct periods:

- The 1990s were full of turmoil and searching, with a fiscal system in the making and determined to repair the shortcomings of the period before 1989, rethought after the interwar capitalist fiscal system, in an economic environment of transition, which had not been experienced before.
- After the year 2000, the Romanian fiscal system quickly adapted to the European one.

Although it has undergone several changes in recent years, especially regarding the system of taxation and contributions of individual agricultural producers to the state budget, the existing correlations between direct and indirect taxes have not changed radically for legal entities in agriculture between profit/income and wealth taxes, or between social contributions owed by employers and, respectively, by employees.

Specialists in the field believe that agriculture, the small business sector, and the service sector are sectors of the economy that are difficult to tax (Bird, 1983).

In agriculture, the elements that mainly contribute to limiting the efficiency of the fiscal system are related to the small average size of agricultural farms (in this sense, Romania holds an absolute record in the EU in terms of the structure of agricultural holdings because it has the largest dispersion of surface sizes, from a few acres in the case of subsistence households, up to tens of thousands of ha – the largest agricultural holding of 56,000 ha – in the case of the 12,000 holdings of over 100 ha, which together own over 5,000,000 ha of arable land of Romania – 34.1% of the agricultural area and over 60% of the country's arable area) and the very large distribution of agricultural businesses in a territorial profile.

To these elements are added the specific characteristics of less developed countries from an economic point of view, such as the lack of a standard accounting system and the generalization of cash payments without the obligation to use a bank transfer. The previously listed characteristics also apply to Romania, where tax evasion in the field of agriculture is one of the largest in the entire economy.

At the level of countries that achieve a high gross product per capita, economic theory and practice has highlighted that the taxation of agricultural activities is important because:

- It generates revenues necessary to cover public expenses.
- It ensures the transfer of resources from the primary sector to the other sectors of activity, a situation in which economic growth and high efficiency of activity processes are generated.
- It allows the support of research and technology transfer activities.
- It allows the redistribution of income within this sector of activity.

With reference to VAT payment, we can say that the level of taxation in Romania is one of the lowest in the EU, and Romanian agricultural producers can be considered privileged in terms of VAT payment.

Chapter 4. "Contributions regarding the fiscal system applied to agricultural producers. A case study – Arad County" has as a purpose the analysis of the economic-financial indicators of the agricultural holdings selected for research and the highlighting of the fiscal facilities intended for agricultural producers.

The main analyses carried out to achieve the proposed goal were the following:

- Analysing the economic results of agricultural holdings according to the economic dimension during the period 2018-2022.
- Analysing the economic results of the agricultural holdings selected for the study.
- Analysing the main economic-financial indicators according to the size of agricultural holdings (SO).

The research is focused on the analysis of the possibilities of sustainable development of the fiscal system applied in Romania, respectively in Arad County, and on the possibility of using the fiscal facilities intended for agricultural producers in order to implement a sustainable agriculture.

The research methodology is based on analytical and synthetic approaches, quantitative and qualitative analyses, statistical and mathematical calculations, graphical interpretations, data processing and interpretations, and case studies.

The research carried out is based on the statistical data that were made public by the relevant institutions.

For the interpretation of the data, we went through a series of stages, including the information stage regarding the sources, the data collection stage, the analysis stage of the documentation sources and their grouping, their evaluation, and the in-depth study in order to achieve the objective of knowledge of the topic in the studied field. Using sources and producing material to carry out the investigations and analyses essential to the study have been the final stages of the scientific documentation process.

We combined scientific documentation with direct documentation to meet the objectives of the research theme. This allowed us to carry out an analysis of the practical realities regarding the research topic or, more precisely, the field to which it belongs.

The graphs are made based on the results obtained from the analyses and studies undertaken precisely to better highlight the results obtained.

The research aims to make an important contribution to the current state of knowledge in the field of taxation, significantly completing the issue related to the implementation of agricultural policies and fiscal facilities in the rural area; it responds to a current, pressing need of the Romanian society, which is unable to manage the problems faced by agriculture and the taxation intended for agricultural producers in the current period.

The paper presents the economic results of the agricultural holdings of the Arad County under study, over a period of five fiscal years, highlighting the main financial data (*the holdings were selected according to the economic dimensions in accordance with the current legislation regarding the classification of farms and agricultural holdings*).

In the case study, we used the collection of information in the records of the National Fiscal Administration Agency (ANAF).

The data collected refer to the main efficiency indicators of agricultural holdings in the five categories of economic dimensions classified at the European level, *standard output* (SO).

The five categories of economic dimensions are:

- **Subsistence** – below 1,999 S.O. (holdings for which no subsidy is granted).
- **Semi-subsistence** – 2,000-7,999 S.O.
- **Small** – 8,000-11,999 S.O.
- **Average** – 12,000-250,000 S.O.
- **Large** – over 250,000 S.O.

The economic dimension analysed refers to: *semi-subsistence holdings, small holdings, medium holdings, and large holdings*.

Economic and financial results of the agricultural holdings studied were analysed such as: *turnover, equity, assets, debts, income and expenses, receivables, average number of employees, gross accounting profit or loss*, as well as *net profit or loss*.

The studied economic indicators refer to the **profit margin, financial return rate (ROE), return on total assets (ROA), labour productivity, financial leverage, and degree of self-financing**.

Conclusions and Selective Recommendations

Specialists in the field say that Romania is a country with a very high agricultural potential. Due to the soil and climate conditions, in our country, including Arad County, a varied range of crops can be cultivated and, consequently, animal species can be raised to ensure the availability of food for the population. At the level of Arad County, the agricultural area has a particularly high share (95% of the total area of which arable land shares 72%, which denotes the high potential of the county in the development of agriculture, respectively in the cultivation of plants but also in the breeding of animals because 25.9% represents the share of permanent meadows).

The current situation of rural areas in Romania, which in the last 30 years have faced various negative economic and social phenomena and aspects, to which added the negative effects of the 2020-2021 pandemic period, requires changes in agricultural policies in the sense of implementing a financial support system in agriculture adapted to the current development requirements of agriculture and the food industry but also to the needs of Romanian farmers and the adaptation of a taxation system according to the new trends of society.

The current financial support of agriculture and Romanian farmers will have to solve the problems related to the processing industry of agricultural products, so that the dependence on imports of agri-food consumption in Romania is eliminated.

At the level of Arad county, agricultural holdings are mostly small and very small, as follows: 37.85% are very small holdings, below 1 ha, 55.3% have between 1 and 10 ha, and only 3.47% have between 10 and 20 ha. Farms included in the size categories of over 20 ha have shares of less than 1%.

At the level of countries that achieve a high gross product per capita, economic theory and practice has highlighted that the taxation of agricultural activities is important because:

- It generates revenues necessary to cover public expenses;
- It ensures the transfer of resources from the primary sector to the other sectors of activity, a situation in which economic growth and high efficiency of activity processes are generated;
- It allows the support of research and technology transfer activities;
- It allows the redistribution of income within this sector of activity.

In Romania, statistical results and some studies show that the new rule-based method of taxation of agricultural income of individual agricultural holdings does not affect more than 70% of producers, i.e., 2,700,000 growers, because the taxation rule excludes from payment, farms smaller than the minimum threshold (of 2 ha for each type of crops).

Regarding VAT, from the analyses carried out, we can state that the level of taxation in Romania is one of the lowest in the EU, and Romanian agricultural producers can be considered privileged in terms of paying VAT.

From the case study that we carried out at the level of Arad County, following the financial results of agricultural holdings and the usefulness of fiscal facilities for agriculture, a series of conclusions can be drawn, namely:

- Semi-subsistence farms benefit from substantial tax benefits thanks to the single declaration, and are not VAT payers due to the legislation in force.
- Some small holdings are also not VAT payers according to the legislation, they also pay tax according to the single declaration, and having no employees or only few employees, they pay neither CASS nor CAS.
- Medium holdings are corporate taxpayers, pay CASS and CAS based on employees and pay VAT.
- Large holdings are the safest from the point of view of finances, because all taxes due to the state are regulated from the point of view of ANAF, they pay CASS and CAS according to the number of employees, they pay profit tax.
- The conclusion we allow ourselves to draw is that semi-subsistence and small holdings, although they have many facilities in the fiscal field, are more vulnerable. Vulnerability consists in very low adaptability to natural conditions and economic inflexibility.
- In the case of large and very large holdings, there are certain restrictions both in the field of organization and management, but also in the financial field.
- Large and very large holdings operate organized in the form of a limited company or joined stock company that have a shareholding, a capital, have management bodies and have employees. In this way, they also have both personal and financial responsibilities. That way, they cannot give up the core business so easily. They also have fiscal obligations, being obliged to submit the annual balance sheet to the territorial fiscal body, which is verified and based on which the annual taxes and contributions are determined. This is also the reason that the taxes on these holdings are higher in percentage than on small businesses, and they are also constant.

Although semi-subsistence and small farms are more financially advantageous (they have lower taxes and make more profit), they are more vulnerable and often end up going out of business.

In the case of large holdings there are certain restrictions both in the field of organization and management but also in the financial field.

Compared to small and very small holdings, medium and large holdings are more stable and contrary to the rather tough legislation from a financial point of view, achieve an acceptable profit and withstand adverse environmental conditions such as weather conditions or the global Covid-19 pandemic.

In order to relaunch the agricultural sector, we propose some changes in taxation for agricultural producers, such as:

- a) Exempting agricultural companies from profit tax for a period of five years from establishment if it is used for reinvestment or for research and development.**
- b) Stimulating the sale of domestic production by introducing a minimum quota of agricultural production to be taken over by the state (at a guaranteed minimum price) from agricultural producers for the purpose of processing and marketing to final consumers. Through this mechanism, it will be possible to eliminate intermediaries from the chain of agri-food production, who currently artificially increase sales prices.**
- c) Non-excising duty on fuel and energy used in the agricultural production process.**